

“No sóc l'Agustina d'Aragó”

Manuel Molins no és nou al món del teatre, la seua trajectòria el consolida com a un dels millors dramaturgs valencians. L'estrena de la seua darrera obra *Victòria Blanc* i la seua participació al jurat dels Ciutat de València el converteixen en actualitat.

Dramaturg es naix o es fa?

—Això és com tot. Per a ser un bon esprintador un ha de tenir la capacitat física per a ser-ho i la preparació prèvia per a ser-ho. El dramaturg és fruit de les dues coses. Ha de tenir un alè que l'impulsi i una formació adequada que comporta moltes coses: un gran coneixement de lingüística, de textualitat, de narratologia, de poesia, d'oralitat, de teatre. La frase teatral no és lineal, és una frase com en la música. Cal saber llegir simultàniament el temps, l'espai, el moviment, la llum... cal saber codificar-ho tot.

—¿Sempre pren el text com a base per a la seua dramaturgia?

—No exactament. Jo he fet direcció i vull tornar-ne a fer. El que passa és que la meua dramaturgia ha tingut diverses etapes. D'una banda hi ha una intenció de fer un teatre històric, no historicista a la manera romàntica ni a la manera marxista. Jo faig marxisme però d'una manera gens maniquea, seguint el consell del meu mestre Fuster: ser caut. Per una altra banda hi ha un intent de recuperar els gèneres, el vodevil, el melodrama... Gèneres que un sector d'intel·lectuals d'esquerra havia marginat no se sap per què. També hi ha un intent de recuperar la comèdia però la comèdia a la manera d'Aristòfanes, no la comèdia *light* que es fa ara. Però sobretot hi ha un intent en les meues obres de fer un teatre molt europeu. Vegeu, per exemple *Dionysos*, *Els viatgers de l'absenta*, *Centaures* i *El doctor Wittgenstein*. Darrerament estic

"El meu teatre és com els bons amants: només els coneixes bé al llit".

RAFA GIL

molt preocupat i interessat per un teatre babelic. I és que ací més que *per a ofrenar futures glòries a Europa*, estem *per a ofrenar velles merdes a Espanya*.

—¿Vol dir?

—Vull dir que cal plantejar-s'ho d'una altra manera. Jo sempre he estat un home de Països Catalans, però no barcelonista. Perquè jo pense que ells tenen obligació de saber el que passa ací de la mateixa manera que jo sé el que es fa allí. Si estem en pla d'igualtat farem uns països una miqueta millors d'allò que hem heretat. Hi ha una ignorància generalitzada de les altres cultures: els valencians som valencians i els catalans són barcelonins, i no és així.

—¿Què penses d'allò de "la mort del teatre de la paraula"?

—És com la mort del rei: ha mort la paraula, visca la paraula. Això són modes, en

aquest cas dels anys seixanta. En algun moment alguns crítics van intentar teoritzar, fins i tot, que al llarg de la història del teatre hi havia hagut dues grans línies, una que prenia com a punt de partida la paraula i una altra que partia de l'acció. La Veritat és que al llarg de la història del teatre hi ha hagut tantes línies com al teatre li ha donat la gana. Va haver un descobriment del gest i del crit a partir de les teories artaudianes. Però ara el teatre de la paraula està més viu que mai. La paraula és acció, ho era per als grecs, també està en la Bíblia. La gent va al teatre perquè li conten històries.

—¿I de què tracta la teua darrera història *Victòria Blanc*?

—Si em permetes una frase, una frase lapidària més, jo sempre dic que el meu teatre és com els bons amants, només els coneixes bé al llit, en

la intimitat. Quan li pegues la volta i arribes a l'acte definitiu. *Victòria Blanc* és una història on hi ha dos personatges i els passa tot allò que està passant. Tenen expectatives que en certa manera ens destrueixen. Volem eliminar-nos a nosaltres mateixos en funció d'unes expectatives que no es compliran. La història de dos actors portada a un món imaginari que té a veure amb el problema de la identitat. ¿Què esperem de l'altre que no tenim? ¿Per què no intentem tenir-nos a nosaltres mateixos?

—A vostè sempre li ha agradat investigar noves línies. ¿Quines noves línies s'assagen en *Victòria Blanc*?

—En *Victòria Blanc* el que hi ha és una arquitectura absolutament de rellotge, però no evident, a mi no m'agraden les coses evidents. M'interessa la cosa subtil, que no es note. Que quede tot en un perfume, en un aroma, en un alè... Comença amb un monòleg i acaba en un monòleg. Entre els dos passen coses, però la història és mínima, m'interessen molt més els processos d'acció i de reacció.

—¿Què vol dir el títol?

—Es el nom de la protagonista. Tota l'obra està feta a base d'oposicions: blanc i negre, rosa blanca, rosa negra, però fixa't que quan dius blanc i negre estàs fent tota la negació dels colors, és a dir, tot és mentida. No hi ha res, tot és pura aparença. Només queda una cosa: l'equívoc. Aquest seria el resum. També afegiria el fet que és ella qui aparentment guanya, d'ací la qüestió de *Victòria*.

—¿Què hi haurà després de *Victòria Blanc*?

Victòria Blanc, de Manuel Molins.

J.L.M

— Com et comentava abans tinc ganes de dirigir i vull portar a escena una obra meua que es diu *Da, da, da*. Serà una obra meua no per res, sinó per facilitar les coses. També projectes d'escriptura. Però sobretot m'abelleix investigar i continuar reflexionant sobre aquest teatre babèlic, de barreja de llengües, cultures ... de tot. Trobe que més que parlar de construcció europea hauríem de parlar de deconstrucció europea i hem de parlar de Babel. No com una síndrome, que és el que fa el pensament autoritari.

— *Enguany ja no exerceix de professor a l'Escola d'Art Dramàtic de València, ¿quina ha estat la causa de la seua fugida?*

— Allò no m'interessava. És una escola d'art dramàtic que no té cap interès per a les institucions públiques. És un luxe que només els interessa per a manipular-lo. José Luis Tomás, cap de personal en aquell moment, ha arribat a dir que, l'ensenyament artístic, qui el vulga que se'l pague i que si un xic vol ballar que se'n vaja al ballet d'Ullate. A partir d'aquesta filosofia no és difícil imaginar quins són els equips. Així com en tot institut sempre hi ha un sala perquè

els xiquets facen coses, a l'escola no hi ha saló d'actes, i no passa res. Hi ha un pressupost miserable, però és que la misèria intel·lectual, artística i moral d'alguns professors arriba a extrems insondables.

— *¿I a la direcció?*

— El senyor Javier Gómez és un miserable i com ell molts professors. A més és un anti-valencianista absolut i visceral, xulet, gandul. La vessant de la preparació per al teatre valencià o català el posava totalment nerviós. L'escola no té perspectives, hi ha persones que tenen molta voluntat, molt honestes i amb ganes de treballar i que s'estimen el teatre. Però persones com Gómez no el veureu mai en una estrena, odia el teatre. S'ha muntat una paradeta i les institucions són còmplices, el senyor José Luis Tomás és igualment miserable. Un personatge que odia el valencià i que ha actuat en contra diverses vegades. Així, és normal que l'escola siga molt tancada, gens arrelada al medi i que les úniques expectatives estiguen en el joc d'alguns de ser *moderns*.

— *De tota manera, si parlem d'antivalencianisme, hauríem de parlar de la seua presència en el jurat dels premis Ciutat de València. En-*

guany els premis són visceralment secessionistes, lingüísticament, i vostè es troba en l'aparell.

— Jo vaig proposar que es declarara desert. No el van voler deixar. Així tenia dues opcions: una era alçar-me i muntar el número, cosa que hauria estat molt aplaudida; l'altra era quedar-me i vaig optar per aquesta. Primera perquè jo no em dic Amadeu Fabregat, ni Miguel Ángel Conejero, no sóc un oportunista. No esperava que em telefonaren, però una vegada que m'havien telefonat jo no podia dir que no, ja que justificava la irracionalitat de la senyora García Broch. I jo no vull de cap de manera que la Broch tinga cap excusa que justifique la seua irracionalitat. Podria haver fet com Fabregat, que és un oportunista absolut, al Consell de Cultura de la Ciutat de València. Hi va, mira i quan veu que les coses es posen malament s'inventa una excusa i se'n va, i ell queda com un impresentable, que és el que és.

— *¿Troba que la seua explicació serà satisfactòria?*

— Sé que hi haurà un sector al qual no li agradarà la meua postura, o que no la veurà clara. Que jo hauria d'haver anat d'Agustina d'Aragó del catala-

nisme o de Palleter a la inver-sa. No me'n vaig anar perquè no ho vaig trobar oportú. El jurat era molt interessant, la gent estava espantada amb la llengua utilitzada perquè cadascú escrivia com li donava la gana. Vam obviar el tema lingüístic i entràrem en el tema artístic. No hi havia res que ens agradara, però no vaig aconseguir que es declarara desert. De tota manera el jurat se'n va adonar que allò no era i que hi havia obres de vergonya. Que se n'adone un jurat triat per *ells*, ja val la pena.

— *Es pot afirmar, doncs, que el premi Ciutat de València és més polític que altra cosa.*

— No. Ells han intentat donar una imatge de normalitat, que s'havien presentat moltes obres, etc. Però trobe que la meitat de les obres no complien ni les bases. En realitat el que trobe interessant és, no que siga polític, sinó que, com que el jurat no volia entrar en política, doncs només parlàrem de teatre. Tots sabem que havia de ser manipulada. Crec positiu que al marge de la política se sabera que allò no tenia trellat i també donar una imatge de no crispació, d'elegància.

Xavier Mínguez